

Ayşe Yılmaz

∞∞

*Hüzne Sarılmış
Öyküler*

ÖTÜKEN

İÇİNDEKİLER

Önsöz / 7

DÜŞLERİ ÇALINMIŞ ÇOCUKLAR

- Gökgüvercinlerin Kanatlarına Asılmış Umutlar / 13
Gurbetin Billur Damlaları / 21
Ödül: Birkaç Damla Gözyaşı!... / 26
Sevilmek İçin Randevu İsteyen Çocuk / 29
Uykunun Dayanılmaz Ağırlığı / 32
Islak Bir Yatağın Ürkütücülüğü / 36

HÜZÜN DEVŞİREN KADINLAR

- Son Gözyaşı / 41
Yatık Emine'nin Sergüzeşti / 45
Beklemekle Tüketilen Bir Ömrün Hikâyesi / 56
Vermeyince Mabud... / 61
“Sus Payı”nın Susturduğu Vicdanlar / 70

RAHATI KAÇAN AĞAÇLAR

- Sevgilerin En Deriniyle Bakmak / 77
Ne Seninle Ne Sensiz / 84
Garip Bir Telefon / 95

VEFAKÂR DOSTLARIMIZ: HAYVANLAR

Gündüzünü Kaybeden Kuşun Güneşe Yaktığı Türkü / 101

Zulmün Böylesi / 105

İki Kader Arkadaşının Zorunlu Vedası / 109

HAYATI YAZARAK ANLAMLANDIRMAK

Beyaz Gemisi'ne Kavuşan Sevdalı Yürek:

Cengiz Aytmatov / 115

“Babamın Bavulu”ndan Çıkanlar / 120

YITİK İSTANBUL'UN MASALINI YAZMAK

Yitik Bir İstanbul Masalı / 127

Bir Başka İstanbul'u Hatırlamak / 135

Ve Son Söz / 143

ÖNSÖZ

YAZMAK çoğalmaktır. Herkesin kendine özgü bir okuma ve yazma macerası vardır. Ve herkesin okumaktan bıkmadığı, okudukça çoğaldığı yazarları. Bana bu duyguyu ilk hissettiren yazar Cengiz Aytmatov'du. Bu duygunun tesiri ile olsa gerek, ilk kitabım *Bozkırda Yeşeren Seveda Türküleri* de Cengiz Aytmatov'un hikâye ve romanları hakkında yazdığım kâh deneme kâh makale tadında yazılardan oluşmaktaydı. İlk kitap çok zaman ilk aşka ya da ilk çocuğa benzetilir. Çok özeldir, uyandırdığı çok özel heyecanlar hayatımızda derin izler bırakır. *Bozkırda Yeşeren Seveda Türküleri* de benim için öyleydi. Bu kitabım çıktığında Cengiz Aytmatov henüz hayattaydı. Belki en büyük hayalimi -kitabımı kendisine ulaştırabilmeyi- gerçekleştiremedim, ama kendi adıma içimde yeşeren türküleri kâğıda dökmek yine de çok özeldi.

Hüzne Sarılmış Öyküler ise ikinci kitabım. Bu kitabın yazılması fikri, Refik Halid Karay hakkında hazırladığım doktora tezimin henüz bittiği zamanda ortaya çıktı. Benim niyetim, Refik Halid'in hikâyeleri hakkında yazılar yazarak bunları bir kitaba dönüştürmektir. Ancak Ötüken Neşriyat'tan Nurhan ve Erol Beyler bu konuda bana ufuk oldular ve kitabımı bir yazarla sınırlandırmamamı, beni etkileyen farklı yazarların hikâyelerini de kitabıma dâhil etmemi önerdiler. Ben de bu öneri üzerine farklı hikâyeler hakkında yazılar kaleme aldım. Bu yazılar daha

çok hikâyelerin metinlerine odaklanan tanıtıcı metinler olduğu için bunlara tür olarak “hikâye tahlili” demek yerine “hikâye yazıları” demeyi tercih ediyorum.

Kitaptaki yazıları içeriklerine göre çeşitli başlıklar altında sınıflandırdım. Başlıkları seçerken hikâyedeki hâkim konuyu esas aldım. Başlığın altına ise Türk edebiyatının büyük yazar ve şairlerinin eserlerinden seçilmiş çok özel bölümler yahut mısralar ekledim. Bu alıntıları belirlerken seçtiğim bölümlerin eserde hâkim olan konu ile ilgili olmasına özen gösterdim.

Kitabım –dört istisnai yazı dışında- hikâyeler hakkında yazdığım yazılardan oluşmakta. “Hayatı Yazarak Anlamlandırmak” adlı bölümde yer alan “Beyaz Gemisine Kavuşan Sevdalı Yürek: Cengiz Aytmatov” adlı yazı, büyük yazarın ölümünü öğrendiğim anda içimden geçenleri kâğıda döktüğüm bir feryat olarak kabul edilebilir. Cengiz Aytmatov, hayatını yazarak anlamlı hale getiren büyük bir yazar olduğu için bu yazıyı söz konusu bölüme almayı uygun gördüm. Yine aynı bölümde yer alan, Orhan Pamuk’un Nobel ödülünü alırken yaptığı “Babamın Bavulu” başlıklı konuşmasından hareketle yazdığım “Babamın Bavulundan Çıkanlar” başlıklı yazı da kitaptaki dört istisnai yazıdan ikincisi.

Bu kitap, genel olarak öyküler hakkında yazdığım yazılardan oluşmakla birlikte, İstanbul gibi muhteşem bir şehrin sokaklarında dolaşırken, her gün avuçlarımızdan bir parçası daha kayıp giden, büyüyen, karmaşıklaşan ve yitirilen bu şehri yazmamak olmazdı. Zaten bana göre İstanbul’un kendisi de “hüzne sarılmış bir öykü”ydü. İstedim ki birçok sanat eserine ilham vermiş bu kadim şehri ustalardan dinleyelim. İki büyük usta seçtim kendime. İkisi de bu şehrin güzelliklerinin farkında olan, ama genç nesillere geçmişte yaşadıkları masal şehri anlatmayı dert edinmiş usta kalemler. İstedim ki trafiği, gürültüsü, keşmekeşi içinde fark edemediğimiz; hala kendine has bir kokusu ve tadı olan bu şehri, bu kılavuzlar eşliğinde bir daha seyredelim. Ve İşte “Yitik İstanbul’un Masalını Yazmak” bölü-

mündeki kitap tanıtımı mahiyetindeki iki yazı da bu kitaba böylece girdi.

Bu kitabı yazmaya başladığım 2010 Şubat'ından 2011 Mart'ına gelinceye kadar hayatımda önemli bir değişiklik meydana geldi. Daha önce bir ilköğretim okulunda öğretmenlik yaparken artık üniversitede görev yapıyorum. On yıla yakın bir süre farklı ilköğretim okullarında görev yaptım. Öğretmenliğim esnasında öğrencilerimi okuma ve düşüncelerini kâğıda dökme konusunda desteklemeye çalıştım. Bu süreçte öğrendiğim bir husus da; çocuklar doğru yönlendirildiklerinde inanılmaz gelişmeler gösterebiliyor, henüz çocukluktan çıkmamanın verdiği özel dikkatle farklı türlerde etkileyici yazılar kaleme alabiliyorlardı. Bu yazılardan birini, Refik Halid Karay'ın *Eskici* hikâyesi hakkında yazılmış "Ödül: Birkaç Damla Gözyaşı!.." başlıklı yazıyı, kendi yazımın hemen arkasından kitabıma aldım. Sevgili öğrencim Öykü Yavuz'a ait bu yazıyı kitabıma almamın sebebi, genç ve yetenekli kalemlerin desteklenmesi konusundaki inancım. Öykü, benim için bir sembol. Onun gibi keşfedilmeyi bekleyen çok sayıda mücevher var okullarımızda. Yeter ki biz öğretmenler onlara sahip çıkalım ve yeteneklerini geliştirecekleri ortamlar oluşturalım.

Ve teşekkürler... Gerek bu kitabı yazma fikrinin oluşmasında, gerekse kitabın basımında ve yayınında bana destek olan Erol ve Nurhan Beylere. İlk kitabımın basıldığı 2007 yılında henüz dünyamda olmayan, 2008 Ekim'inde ailemize katılan, bana her gün yeni şeyler öğreten, yüreğimi daha da yufkalaştıran, annelikle birlikte beni zenginleştiren minik oğlum Ali Emir'ime. Sabrıyla, hoşgörüsüyle ve desteğiyle daima yanımda olan eşim İbrahim'e. Bu günlere gelmemde büyük emekleri olan tüm öğretmenlerime. Bilhassa yazılarımın ilk okuyucusu, eleştirmeni ve her zaman destekleyicisi olan muhterem hocam Prof. Dr. Cihan Okuyucu'ya. Yoğun bir dikkat ve titizlikle okuduğu bölümler hakkındaki tenkitleri ve düzeltmeleri için sayın hocam, bölüm başkanım Prof. Dr. Mehmet Kara'ya. Kitabım-

10 • Hüzne Sarılmış Öyküler

daki her bölümü heyecanla okuyan ve yapıcı önerilerini bana ileten, sevgili dostlarım Songül ve Lale'ye. Yoğun çalışma temposu içerisinde okuyabildiği bölümler hakkındaki isabetli tenkitleri için kardeşim İsmail'e. Sağlam Türkçe bilgisi ve hiçbir ayrıntıyı kaçırmayan dikkati ile kitabımı baştan sona didik didik ederek okuyan ve problemleri gördüğü bölümleri önerileriyle zenginleştiren sevgili kardeşim Deniz'e ve emeği geçen herkese kitap dolusu teşekkürler...

Mart 2011 /

Ayşe YILMAZ

DÜŞLERİ ÇALINMIŞ ÇOCUKLAR

Nane satan su satan yetim çocuklar
Şarkı söyleyemediler güneşe aya...
Biliyorum ne masal dinlemeye doydular
Ne oyun oynamaya...

Gökteki yıldızlar kadar sayısız
Ah yurdumun kimsesiz ve yoksul çocukları
Anladım farkımız yok koparılmış başaktan!
Alın bu gözleri benden, alın bu yüreği artık
Utaniyorum yaşamaktan...

Yavuz Bülent BAKİLER

Gökgüvercinlerin Kanatlarına Asılmış Umutlar

... Ah Mirzagül, ah! Mirzagül Bikeş,
Ben sonsuz mavilerde uçan gökgüvercin,
Sen de kanadın kanadımda uçan eşimsin...¹

CENGİZ AYTMATOV'un *Sultanmurat / Erken Gelen Turnalar* adlı hikâyesi, Sultanmurat ismindeki on dört yaşlarında bir çocuğun gözünden anlatılır. Hikâyenin tümüne çocuğun naif, kırılgan, duyarlı bakış açısı hâkimdir.

Hikâyede, hâlihazır ile geçmiş birlikte ilerler. Hikâyenin girişinde, buz gibi bir sınıfta öğretmen İnkamay Apay'dan² coğrafya dersi dinleyen çocukları görürüz. Öğretmen; iklimi her daim sıcak olan, içinde insanı imrendiren nefis meyve ve bitkilerin yetiştiği masal adası Seylan'ı anlatmaktadır. Bu ders, daha hikâyenin başında okuyucuya gerçeğe hayal arasındaki derin uçurumu hissettirir: Savaş yıllarıdır, sınıf buz gibidir ve öğretmen, çocuklara adanın türlü türlü güzelliklerinden bahsetmektedir.

---

¹ Cengiz Aytmatov, *Cemile-Sultanmurat*, Çev: Refik Özdek, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2001, s.169.

² İnkamay Abla.

Sultanmurat, hayallere dalmış bir şekilde öğretmeni dinlemektedir. Satırlar ilerledikçe Sultanmurat'ın babasının da diğer çocukların babaları gibi savaşta olduğu gerçeğiyle karşı karşıya geliriz. Annesi ve kardeşi Hacımurat'la birlikte yaşayan bu küçük delikanlı, havanın ve sınıfın dondurucu soğuşuna meydan okurcasına yüreğini ısıtan sıcacık bir duyguya sahiptir: Sınıf arkadaşı Mirzagül'e duyduğu aşk. Hikâye bir su gibi bu aşkı önüne katmış doludizgin akarken, her şey kaçınılmaz acı sona doğru hızla ilerlerken, sadece bu aşk dipdiri bir mutluluk kaynağı olarak kendini muhafaza eder. Yazar adeta, iki gökğüvercine benzettiği Sultanmurat ve Mirzagül'ün aşklarıyla her zorluğun aşılabileceğini ifade etmek ister gibidir.

Sultanmurat; öğretmen Seylan adasındaki hayvanlardan bahsederken, savaşın önceki mutlu günlerinde babasının kendisini at arabasıyla –Çabdar ve Çontoru'nun çektiği atlar ile- şehre götürmesini ve oradaki panayırda gördüğü filleri hatırlar. Bu hatıra, babanın çocuğun dünyasındaki yerini ve Sultanmurat'ın babasına duyduğu büyük ve derin sevgiyi öylesine büyük bir başarıyla hissettirir ki biz de tüm hikâye boyunca Sultanmurat'la birlikte babanın dönüşünü büyük bir sabırsızlıkla bekleriz. Bu bölümde Sultanmurat babasıyla şehre giderken, kardeşi Hacımurat'ın arabaya sığmadığı için evde kalması ve aralarındaki rekabet duygusu da başarıyla aksettirilmiştir.

Sultanmurat, şehre gidecekleri günün gecesi o kadar sevinçlidir ki bir türlü gözüne uyku girmez. Uykuya daldığında gördüğü rüya ise sıradan kabul edilebilecek bir yolculuğun çocuk dünyasında ifade ettiği yeri göstermesi bakımından önemlidir:

“Bu hayallerle uykuya dalınca, rüyada kendisini neşe içinde uçarken gördü. Tuhaf! Uçmasını nasıl öğrenmişti? İnsan yürür, koşar, yüzerdi ama o uçuyordu. Tam bir kuş gibi değil. Kuşlar kanat çırparak uçarlardı, o ise sadece kollarını uzatmış, parmaklarını usulca kımıldatıyordu... Ama ne de kolay uçuyordu! Hürdü. Sessiz ve gülümseyen boşlukta, nereden gelip nereye gittiğini bilmeden uçuyordu. Acaba uçan vücudu değil de ruhu muydu, yoksa rüyasında büyüyor muydu?”³

Hiçbir şeyle mutlu olamayan günümüz çocuklarını göz önünde bulundurduğumuzda, Sultanmurat'ın ruh zenginliği daha rahat anlaşılacaktır. Onun için babasıyla beraber gittiği yolculuk, dünyanın en güzel yolculuğudur; öyle mutludur ki, bu mutluluktan dolayı ne samanların üzerinde açık havada uyumuş olması bir sorun teşkil eder, ne de at arabasında tek kişilik bir koltuk üzerinde günlerce yolculuk yapmış olması.

Hikâye hâlihazıra döndüğünde geçmiş ve şimdiki zaman arasındaki derin uçurum bir kez daha göze çarpar. Savaş korkunç bir şeydir, insanların sevdiklerini birer birer ellerinden alır ve karşılığında onlara umutsuzluk ve mutsuzluk verir. İnkamay Apay, cepheye giden oğlundan alacağı en ufak bir haberle tepeden turnağa değişir, kuru bir dalken adeta baharda yeşermiş mis kokulu çiçekler açan bir ağaca dönüşüverir. Babalarını bekleyen çocuklar için de durum aynıdır. Cepheden gelen her mektup bir umuttur.

Bir gün yine İnkamay Apay sınıfta ders anlatırken, içeriye kolhoz⁴ başkanı Tinaliev girer ve tüm sınıfa önemli bir açıklamada bulunur. Tinaliev'in söylediğine göre yiyecek stokları tükenmek üzeredir. Bunun için

³ a.g.e., s. 85.

⁴ Kolhoz: Sovyet Rusya'daki kolektif tarım çiftlikleri.

mutlaka çalışmak ve ekin ekmek lazımdır. Baharda tarlaları sürmek için hayvanlar ve makineler hazırlanmalı, tarlalar yazlık ekini ekmeye hazır hale getirilmelidir. İki yüz hektarlık alanı sürmek ve ekin ekmek için çocukların yardımlarına ihtiyaç vardır. Sultanmurat, Anatay, Erkinbek, Ergeş ve Kubatku'dan oluşan ekip seçilir. Çocukların zayıf omuzlarına çok ağır bir yük binmiştir. Savaş böyle bir şeydir işte, çocuğun çocukluk yapmasına fırsat vermez, onu çarçabuk büyütüp koskoca bir adama dönüştürür. Nitekim hikâye boyunca devam eden tüm bu olaylar bu çocukları hızla büyütür ve olgunlaştırır.

Çocuklar, aletlerin kirini, pasını temizleyip atları paylaşarak işe başlarlar. Her çocuk dört atın sorumluluğunu üstlenir. Sultanmurat'ı ahırda bir sürpriz beklemektedir: Babası Bekbay'ın güçlü atları Çabdar ve Çontoru bir deri bir kemik kalmış, tanınmayacak hale gelip yaşlanmışlardır. Sultanmurat, babasının atları ile birlikte iki at daha alır.

Hikâyede Manas Destanı'nın izleri de görülmektedir. Sultanmurat –Mirzagül aşkı Manas'taki Semetey- Ayçörek aşkına benzetilir. Yine beş çocuğun tanıtıldığı şu satırlar da bu destandan izler taşır:

“Birincisi, ünlü yiğit Sultanmurat,

İkinci korkusuz batır Anatay idi.

Üçüncü batır Erkinbek idi.

Dördüncü batır gözüpek yiğit Ergeş idi.

Bu dört batır arasında bir de beşincisi vardı: Kubatku-batır.⁵

Bu batırlar kar kalkar kalkmaz Aksay'a gideceklerdi. Aksay'a! Toprak uyanır uyanmaz çift sürecekerdi Aksay'da Aksay'da.”⁶

⁵ a.g.e., s.114.

⁶ a.g.e., s. 115.

Kolhoz Başkanı Tinaliev ekibe “Aksay Komandosu” atlarına da “Aksay Atları” adını verir. Onlara ait her şey bundan sonra Aksay sözcüğüyle birleştirilerek söylenecektir. Beklenen gün adım adım yaklaşmaktadır. Aksay Atları iki hafta içinde ahırın diğer atlarından ayrılır olmuşlardır. Atların her biri kendi huyuna, kendi benliğine kavuşmuş, unuttukları huy ve alışkanlıkları yeniden kazanmış, şimdiden yeni sahiplerine bağlanmışlardır. Tanıdıkları seslere, adımlara dönmekte, fısıldar gibi tatlı tatlı kişnemekte, ipek gibi yumuşak dudaklarını güvenle uzatmaktadırlar. Her şey yolundadır. Ama şimdilik.

Hikâye boyunca geçmiş ve halihazır arasındaki uçurum gittikçe derinleşir. Sultanmurat’ın annesinin hastalanması savaş yıllarının acı tablosunu olanca açıklığıyla ortaya çıkarır. Bu tabloyu anlatan şu satırlar oldukça etkileyicidir:

“Evlerinin ne kadar yoksul duruma düştüğü de işte o günlerde çarptı gözüne. Babası askere gittiği zaman on kadar koyunları vardı, oysa şimdi sadece bir tane kalmıştı. İkisini eti için kesmişler, ötekileri de savaş vergisini vermek ve borçlarını ödemek için satmışlardı(...) Üstelik bunlara verecek yem de yoktu. Anbarda biraz mısır sapı saklamışlardı. Eğer kış uzun sürmezse, hayvan doğuruncaya kadar bu saplar yeterdi. Ama kış uzarsa ne yapacaklarını bilen yoktu(...) Yakacakları da kalmamıştı: Tezek bitmişti, kuru çöğötleri da birkaç gün idare ederdi. Sonra ne yapacaklardı? Köpekleri Aktoş da bir deri bir kemik kalmıştı.”⁷

Sultanmurat’a tüm bu zorlukların üstesinden gelme gücünü veren duygu, Mirzagül’e duyduğu aşktır. Yazar şu satırlarda, aşkın Sultanmurat’ta meydana getirdiği büyük değişimi şöyle ifade eder:

---

⁷ a.g.e., s.125.

“Onu düşündükçe de birşeyler yapmak, durmadan çalışmak, hiçbir güçlükten, hiçbir felaketten korkmamak, hiçbir şeyden yılmamak gibi bir coşkuya kapılıyordu. En çok istediği şey, onu hiç aklından çıkaramadığını Mirzagül’ün de bilmesiydi.”⁸

Sultanmurat nihayet Mirzagül’e duyduğu aşkı bir mektupla ona anlatmaya karar verir. Bu iş için kardeşi Hacımurat’tan yardım ister. Ancak mektup kızın eline ulaştığı halde bir türlü beklenen cevap gelmez. Sultanmurat bu bekleyiş anlarında ne yeredir, ne gökte. Ondan gelecek küçücük bir haber, çocuğu dünyanın en mutlu insanı haline getirecektir, ama Mirzagül büyük bir kararlılıkla sessizliğini korumaya devam etmektedir. Mirzagül, Sultanmurat için sonsuz maviliklerde uçan ak bir güvercindir. Sultanmurat; onunla birlikte olmak, kanat kanada uçmak, gökyüzündeki diğer tüm güvercinler gibi karla kaplı ovaların üzerinde geniş daireler çizerek süzülme için yanıp tutuşmaktadır. Ama nafiye... Ses seda yoktur ak kanatlı güvercinden. Belki de göklerin sonsuzluğu onu korkutmaktadır, kimbilir?

Bir gün –sıradan gibi görünen bir gün- aşkın düğümleri çözülür. Sultanmurat, her zamanki gibi Mirzagül’ün okuldan çıkışını beklerken, genç kız onun yanına yaklaşır ve gülümser. Bu gülüş öyle büyüdür ki her şeyi anlatır bir anda. Genç kız, ellerini Sultanmurat’ın avuçları içine bırakır. Bu ellerin sıcaklığı, kavrayıcılığı genç kızı bir anda dünyanın en güzel ve en mutlu kadını haline getirir. Aşk onu sarmıştır, o da aşkla sarmalanmıştır. Mirzagül, Sultanmurat’a kenarları işlemeli bir mendil verir. Mendilin köşesindeki süslemelerin arasında “S.c.M.” harfleri vardır. Bu harfler “Sultanmurat cana

---

⁸ a.g.e., s.130.

Mirzagül”⁹ anlamına gelmektedir. Sultanmurat da Mirzagül’ün verdiği bu mendille bir anda dünyanın en mutlu erkeğine dönüşüverir. Bu mendili kokladıkça Mirzagül’ün ipek saçlarını hatırlar, zira onun saçları da tıpkı bu mendil gibi kokmaktadır. Hasret dinmiştir artık, özlenen sevgiliye duyulan hasret mendille hafifletilecektir.

Her şey yolundadır, havalar düzelmeye başlamıştır. Güneşin ilk ışıkları da kendisini göstermiştir. Atlar semizleşmiş, herkesin ilgisini çeker hale gelmiştir. Nihayet beklenen gün gelir ve tarla sürme işine başlanır. Çocuklar atlara güvenmektedirler, onlara seslenirken “Kamber Ata’nın çocukları dayanın!” diye seslenmektedirler.¹⁰ O gün güzel bir gündür. Aksay komandoları harekete geçmiş, pulluklar işlemektedir. Anatay, gökyüzüne bakar ve olanca sesiyle bağırmaya başlar: “Turnalar, turnalar geldi!” Turnaların erken gelişi bolluğun, bereketin habercisidir. Çocuklar sevinçle turnaların peşinden koşarlar, o anda sanki kuş olmuşlardır ve koşarak gökyüzündeki turnalara yetişeceklerdir. Sultanmurat’ın dileği, bir turna tüyünün kopmasıdır, bu tüyü alıp saklayacak ve sevgilisine hediye edecektir. Ancak dileği gerçekleşmez.

Ve hikâye adım adım kaçınılmaz sona doğru yaklaşmaktadır. Bir gece iki hırsız, çocukların bunca zaman boyunca tarlaları sürmek için besleyip güçlendirdikleri atları çalar.¹¹ Hırsızlar sadece atları değil hayalleri, ümit-

⁹ Sultanmurat ve Mirzagül

¹⁰ a.g.e., s.177.

¹¹ Aytmatov, bu hikâyesini tamamıyla çocukluk anılarından meydana getirmiştir. Yazarın *Time To Speak* kitabının içinde yer alan bir yazısında anlattığına göre, savaş yıllarında on dört yaşındadır ve köydeki bütün erkekler savaşa gittikleri için bütün işler okul çağındaki çocukların üzerine kalmıştır. Aytmatov da o dönemde köy Sovyet sekreteri olarak görev almıştır. Kendisi ve arkadaşları cepheye eklemek gönderebilmek için iki yüz hektar tarlayı karasabanların atlarla çekildiği bir dönemde sürmek zorunda kalmıştır. Tarla sürmek için atlar aylarca

leri, geleceğe dair beklentileri de çalmışlardır. Artık çocuklar için hiçbir şey eskisi gibi olmayacaktır. Her mutluluk eksik, her aşk vefasız, her şarkı yarım olacaktır. Sultanmurat'ın ise hayatta tutunacağı tek dalı ak kanatlı güvercinidir, bir de onun kanatlarına asılmış umutları...

---

hazırlanmıştır. Ancak bütün çabalar boşa gitmiş, onca emekle tarla sürmek için hazırlanan atlar çalınmıştır. Çocuklar atların peşine düşmüşler, ancak hırsızların izine bile rastlayamamışlardır. "İlkbahardaki tarla sürümü için hazırladığımız bu atların çalınması bizi derinden etkiledi." diyen Aytmatov "Sultan Murat" hikâyesinde bu durumu oldukça etkileyici bir şekilde dile getirmiştir. (New York: International Publishers, 1989, s. 15-31. "Manas Ata'nın karları," İngilizceden tercüme eden: Orhan Söylemez, A. Ü. *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, sayı 8, Aralık 1997.